

VI KAN SJÄLVA MED ENKLA INSATSER PÅTAGLIGT MINSKA KLIMATUTSLÄPPEN

Tal på Fridays For Futures Globala Strike den 27 sept 2019 på Torget i Örnsköldsvik

Hej på er jag heter Sven Engström, och är pensionär. Trots att jag själv troligen slipper uppleva så mycket av klimatförändringarna är jag allvarligt bekymrad.

Jag kommer nu att berätta om några av positiva trender som finns och om några saker vi själva relativt enkelt kan göra i vår vardag för att minska våra klimatutsläpp.

De senaste 20 åren har det faktiskt hänt och händer fortlöpande en positiva saker - några på grund av politiska beslut, det mesta genom teknisk utveckling.

1. Solceller. De är idag så billiga att den som sätter upp sådana, även utan bidrag, får billigare el än den går att köpa. Ännu bättre! Solcellstillverkning är idag så effektiv att redan efter ett drygt år har den el som solcellen skapat kompenaserat för koldioxidutsläppen vid tillverkningen av solcellen. Och solcellen fortsätter att göra el i 25-40 år till!

2. Grön el (vind, el och biomassa) kommer enligt Energimyndigheten år 2022 ge lika mycket el som kärnkraften. Varför byggs den gröna elen ut så snabbt nu! Jo, grön el är inte bara bättre för miljön utan också mycket billigare än fossilkraft och kärnkraft. Det är 5-10 ggr dyrare att bygga ny kärnkraft än att bygga ut sol och vind.

3. Bostadsuppvärmning. Våra bostäder blir större och större, men koldioxidutsläppen för uppvärmningen har minskat med 90 % mellan 1990 -2017 pga. fjärrvärme och värmepumpar!

Vitvaror som disk- & tvättmaskiner, kylskåp och frysar har blivit mycket energieffektivare.

Bilarnas motorer och kraftöverföring har blivit energieffektivare..

men ändå minskar inte Sveriges koldioxidutsläpp! Varför då?

Jo därför att vi svenskar de senaste 20 åren konsekvent har ändrat våra levnadsvanor åt fel håll!

Men eftersom det är vi själva som ändrat oss så kan vi så klart ändra oss igen ... och denna gång åt rätt håll.

Och så här kan vi göra!

1. Kläder - Svenskarnas klädkonsumtion har ökat med nästan 50% sedan år 2000. Vi köper per svensk varje år 14 kg kläder och slänger varje år 8 kg kläder i soporna!

Enligt FN släpper världens klädindustri ut mera växthusgaser än flyget och sjöfarten tillsammans.

Nu använder vi våra kläder i genomsnitt 2,5 år men om vi skulle använda dem i 9-10 månader till så minskar vi dessa utsläpp med 1/3!.

Det skulle väl inte vara så svårt ?

Du kan göra en stor insats för klimatet genom att använda dina kläder längre och sedan lämna dem till klädinsamlingar.

2. Maten - där har vi svenskar också ökat våra utsläpp med närmare 50 % framförallt beroende på att vi ökat konsumtionen av kött. Hälften importeras. Nötkött från Brasilien ger extra höga utsläpp, nästan dubbelt så höga som det svenska nötköttet. **Genom att dra ner på köttkonsumtionen och bara äta svenskt, helst ekologiskt kött, kan du göra en stor insats för klimatet.**

3. Bilarna: Bilarna har blivit energieffektivare men då vi nu köper större & högre fyrhjuldrivna bilar med jättebredda mera trögullande däck har det inte blivit några minskade utsläpp.

Vad kan man då göra för att minska utsläppen med de bilar vi har.

Bilar drar 20 % mindre bränsle i 90 km/tim än i 110 km/tim och eftersom du slipper gasa på i en massa omkörningar blir minskningen ännu större. På sträckor under 10 mil blir din tidsvinst med 110 km/t jämfört med 90 km/t bara några få minuter!

Undvik de korta körningarna! Kallstart ger mycket stora utsläpp den första milen. Om hälften av alla bilresor under 5 km gjordes med cykel i stället skulle det spara CO2 utsläpp motsvarande det en kvarts miljon bilar släpper ut. **Genom att köra färre mil sparsamt och cyklade de korta sträckorna kan du göra en stor insats för miljön och samtidigt förbättra din egen hälsa.**

4. Flyget Svenskarnas utrikesflygande, huvudsakligen semesterresor, har ökat med 50% och ger nu lika stora utsläpp per år som alla våra 5 miljoner personbilar! Nästan obegripligt eller hur? Men en flygresor : 1 person ToR Arlanda-Bangkok faktiskt klimatutsläpp motsvarande 2500 mil med en mellanstor dieselbil så det är inte så underligt att det blir stora koldioxidutsläpp av semesterflyget. Alla tåg inklusive storstädernas proppfulla pendeltåg orsakar bara en hundradel av utrikesflygets utsläpp. **Flyg väldigt sällan. Du kan göra en stor insats för klimatet att alltid resa med tåg när det är möjligt!**

5, Prylarna Vi byter ut våra mobiltelefoner snabbare och snabbare. Mobiler, datorer och annan elektronik ger stora utsläpp vid tillverkningen bl. a. pga. krav på speciella metaller i elektronik och batterier. Prylar idag är alltför billiga då de tillverkas i länder med usla förhållanden för både arbetare och miljö. **Du kan göra en stor insats för miljön genom att stå ut med att inte ha den senaste mobilmodellen och genom att motstå frestelsen att köpa nya saker bara för att det är billigt!**

Det är vi alla med våra egna val som orsakar den största delen av klimatutsläppen.

Vår efterfrågan styr produktionen av kläder, mat, bilar, flygresor och faktiskt även av fossila drivmedel.

Vi i de rika länderna orsakar 25 gånger större koldioxidutsläpp per person än de gör i fattiga länder så det är inte dom som skall minska sina utsläpp utan vi som ska minska våra utsläpp!

Det är jobbigt ändra sitt invanda beteende men det går lättare när man väl börjat och de akuta klimathoten gör att vi inte kan vänta på att politiska beslut skall tvinga oss att ändra våra vanor.

När vi tältar i naturen och sedan på morgonen packar ihop tältet har vi självklart målet att det inte skall märkas att vi tältat där. Samma inställning måste vi ha även i vårt vardagsliv.

Vi skall i allt vi gör sträva efter att störa naturen och vår underbara planet så litet som möjligt.